

**ПРОГРАМА ЗА АКТИВНОСТИ ВО ОБЛАСТА НА
УПРАВУВАЊЕ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ОПШТИНА
КИЧЕВО**

Кичево 2025

ПРОГРАМА ЗА АКТИВНОСТИ ВО ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ОПШТИНА КИЧЕВО

ВОВЕД:

Животната средина е онаа во која човекот ја практикува својата активност на животот и без неа, тој не би можел да постои. Фокусирајќи се на начинот како да заработи повеќе пари, човекот ја заобиколува грижата за природната рамнотежа. Започнувајќи од фактот дека со загадување на почвата, водата и воздухот, постепено се оштетува и уништуваа екосистемите и природните живеалишта на животните и растенијата. Оштетувањето на флората и фауната во исто време доведува до влошување на состојбата на животната средина и квалитетот на животот. Со оглед на важноста на животната средина, постои голема потреба од нејзина заштита. Со оваа програма предвидуваме да има одредено влијание врз подобрувањето на животната средина, но и да се спречи загадувањето на животната средина.

Загадувањето на животната средина претставува загадување на природната површина на Земјата од индустриски, трговски, домаќинства и земјоделски активности. Најдобар начин за спречување на загадувањето на животната средина е преку управување со отпад на организиран начин, користење на земјиштето и соодветни земјоделски практики. Кај нас случаите на загадување на почвата се многубројни.

- чистење на дивите депонии од комунален отпад кои се појавуваат на територијата на општината
- одржливо управување со отпад на локално ниво
- набавка на технологија за балирање и завиткување отпад во општина Кичево
- Уредување на просторот (хортикултурно уредување и пошумување)
- Канти за отпад
- Перманентно чистење на дивии депонии од градежен шут
- Чистење на речните корита
- Изработка на техничка документација
- Редовно миеење на улици
- Доделувањ на високоефикасни клима уреди
- Подигање на јавна свест

1. Чистење на дивите депонии

Во Општина Кичево недостасува редовната депонија од комунален отпад, затоа и справувањето со комунален отпад го отежнува работата на јавното претпријатие, но и на самата Општина. Како недостаток на оваа депонија на територијата на Општина Кичево, идентификувани се голем број на диви депонии кои влијаат на загадувањето на животната средина. Овие депонии се наоѓаат во предградието на населбите, но влијаат врз загадување на животната средина и загадувањето на воздухот.

Во 2025 година, Општина Кичево, за надминување на овој проблем и со цел да влијае на подобрувањето на животната средина, планира да преземе активности и за нивно чистење, и тоа :

1. Јавен повик за жителите да пријават локации за диви депонии
2. Спецификација на количината на отпад во областа
3. Објавување на јавен повик за реализација на теренските работи
4. Чистење на диви депонии.
5. Балирање и завиткување отпад.

2. Одржливо управување со отпад на локално ниво

Планирано е соработка со Јавното Комунално Претпријатие да спроведиме модернизација за инфраструктурата и да се воспостави систем за собирање, селектирање и третман на цврст отпад согласно Европските стандарди, за таа цел Општина Кичево ќе обезбеди канти за селекција на отпад за секое домаќинство.

3. Уредување на зелени површини

Како друга мерка што Општина Кичево планира за подобрување на животната средина, особено на воздухот, е садење на нови садници на јавни места покрај патиштата и улици, пошумување на шумски области.

Знаејќи дека дрвјата и зеленилото се едни од главните филтри на воздухот, и го подобрува квалитетот на воздухот и помага на урбаните површини сами да произведат еден дел од кислород, Општина Кичево во последните години постојано засадува нови дрвја и одржување на зелени површини. Оваа активност планираме да ја продолжиме во текот на 2025 година.

Напуштените површини и прашината се исто така главен извор на загадување во урбаните центри. Доцните остатоци и остатоци од иста површина дополнително ја влошуваат состојбата и нивното чесно палење е многу опасно за сите околни населби. Затоа, овие активности ќе имаат приоритет во реализацијата и подобрувањето со засадување на украсни дрвја и друга вегетација со прилагодување на теренот и просторот. Исто така, друга мерка е да се мотивираат домаќинствата и семејствата кои имаат приватни простори за садење на нови садници и да ги мотивираме да ги одржуваат зелените површини во нивните дворови. За реализација на оваа мерка ќе бидат преземени следниве активности:

1. Откривање на јавни места за садење нови садници
2. Откривање на напуштени места за прилагодување на градинарството
3. Набавка на млади садници
4. Активности за садење и уредување на зелени места
5. Уредување и редовно одржување на зелениот двот на Објектот на Општина Кичево
6. Промена на урбанистичкото планирање со предвидување на нови зелени места

4.Перманентно чистење на диви депонии од градежен шут

Градежниот отпад останува главен загадувач на животната средина, проширувањето на градежништвото и неусогласеноста со законските правила за изградба и обезбедување згради во изградба, како и неправилното одложување на градежниот отпад во последните години, значително придонесува, меѓу другото, загадувањето. воздух. Во општина Кичево сегашната состојба е непожелна со градежниот отпад фрлен незапаметен од градителите на јавни места, во близина на реки, грмушки и шуми. За да се подобри ова загадување, Општина Кичево ќе преземе голем број мерки во два аспекта за чистење на овие отпадоци и спречување на следново:

- Постојана контрола на градежните компании
- Назначување на специјални места за отстранување
- Чистење на градежен отпад од различни области
- Нивно отстранување на места што не ја загадуваат животната средина

5. Чистење на речните корита

Општина Кичево се најдува во Западниот дел од Северна Република Македонија, Кичевската котлина претставува јасно обликувана природна целина, од сите страни опколена со високи планини и припаѓа на горното сливно подрачје на река Треска, на северната страна допира до превојот Стража и планините Буковиќ и Добра Вода, на западната страна се издига планината Бистра на јужната страна се протегаат планините Баба, Сач и Мушица, а на источната страна котлината допира до северниот дел на Порече. Градот Кичево како урбан центар, се наоѓа на надморска височина од 620 до 650 м, а останатите населени места се наоѓаат на надморска височина од 600 до 1000 м. Воедно општината е богата со реки Треска, Зајашка и Сушица како и некои помали Студенчица, Рбетинска река и тн. Повеќето од овие реки особено оние кои поминуваат низ населени места се сочуват со големо загадување од депониран комунален и индустриски отпад како и градежно остатоци, воедно за време на сезона на дождови доаѓа до поплавувања кои носта разни остатоци што предизвикуват голема штета и загадување на природната и човековата околина. Чистењето и регулирањето на речните корита останува приоритет на Општина Кичево за таа цел се превземат следните активности:

- Откривање и идентификација на реки и канали што се загадени од различна инерција
 - Регулирање и отворање на речни корита, кои имаат пречки за течење заради ерозија на почвата
 - Сечење регулирање и носење на ниска и висока вегетација по течението на реките
 - Отворање и чистење на дренажни канали
 - Отворање и чистење на канали и потоци во рурални и урбани средини со приоритет: канал од населбата Иванидол и завршува во градска река, канал на улица Ужичка, канал во улицата Арсо Војвода каналот во село Црвевци како и отворање и чистење на канали во Друговои и Србјани. Чистење на канал и извор во С.Пополжани.
- Индикаторите треба да бидат и одредени показатели мерливи за да може да се следи реализирањето на планот за чистење на каналите кои се едни од основните загадувачи а воедно и причинители за заразни заболувања на населението на територија на Општина Кичево.

6.Подготовка на еколошки проекти

Општина Кичево постојано се соочува со проблемот со техничка документација за капитални инвестиции од областа на екологијата и затоа на дел од буџетот за 2025 година ќе бидат издвоени средства за дизајнирање проекти кои ќе влијаат на животната средина.

Приоритет им се дава на овие проекти: прилагодување на речното корито на реката Зајаз делот од Градскиот стадион до комплексот Влазерими, изградба на колектор на фекална канализација во северниот дел на Општина Кичево што не е предвидено во втората фаза од изградбата на канализација од средства за ИПА, изготвување на проект за фекална канализација за село Колари и други проекти што ќе ја подобрат животната средина кои проекти ќе бидат утврдени од форумите што ќе ги одржуваме со граѓанскиот сектор и граѓанските здруженија.

За реализација на оваа мерка ќе бидат преземени следниве активности:

- Одржување трибини со граѓаните
- Ангажирање на компанија за проектирање

7.Миѐње на улици

Општина Кичево преку општинското претпријатие во минатото ги миела главните улици на градот. Оваа активност планираме да ја прошириме и во приградските и руралните патишта. Знаеќи дека главната активност на населението на Кичево е земјоделството и движењето на земјоделски машини од полињата кон главните патишта доведува до загадување со почва и прашина и затоа постојаното миѐње на патиштата би влијаело на спречување на прашина и други загадувачи. Исто така градежните машини се една од причините за загадување на патиштата и улици. Во северниот коридор каде ТЕЦ Осломе гравитира од работата на машинството до комбинатот, постои загадување на патиштата од тој дел што го отежнува движењето на населението.

8. Доделување на високоефикасни клима уреди

Загадувањето на воздухот е најсериозниот проблем со кој се соочува нашата цивилизација, најчесто тоа е предизвикано од човечки активности т.е. секоја активност која вклучува согорување приденесува за загадување на воздухот. Со оглед на загадувањето на воздухот што е еден на најгорливите проблеми со кој се соочуваме, ќе преземеме активности за субвенционирање на еколошки уреди за греење со кој ќе придонесеме за намалување на аерозагадувањето. По успешно имплементација на минатогодишната мерка за купење на клима уреди инвертер, ќе аплицираме до влада на РСМ за продолжување на истата мерка и во 2025 година

9. Подигање на свеста

Средината го претставува самиот човек. Од моментот кога се раѓаат до нивната смрт, луѓето се во контакт со околината. Ги земаме сите потребни елементи за живот. Природата ни дарувала извонредно добро. Како и сè друго добро, ние ја сфаќаме нивната важност само тогаш кога ќе ја изгубиме. Затоа, ние ќе се обидеме да го убедиме човекот да се грижи за животната средина со тоа што ќе влијае на подигање на свеста што ни се закануваше од нечистата средина. Подигањето на јавната свест преку едукативни кампањи ќе биде една од приоритетните активности во оваа програма, која ќе има за цел да ги информира граѓаните за штетноста при користење на не-еколошки извори на топлина, но и да ги едуцира за поефикасни алтернативи, поеколошки и поодржливи економски можности за греење, транспорт, депонирање на отпад итн. Планираме да ја спроведеме оваа мерка со преземање на следниве активности:

- Работилница со експерти од животна средина,
- Медиумски кампањи за зачувување на животната средина
- Еколошка акција со јавниот сектор и пристапот до приватниот сектор

- Одржување на Еколошки час во основните и средните училишта

- Подготовка на летоци за заштита на животната средина

- Поставување на канти за селектирање на отпад

Подобрување на капацитетот на инспекторатот за животна средина: да изврши инспекциски надзор, со цел да се обезбеди целосна примена на релевантните регулативи за животната средина. Активностите ќе вклучуваат:

-Зголемување на бројот на вработените;

- Зголемување на обемот на редовни контроли;

- Воведување на поефикасен систем за вршење на инспекциски проверки

Финансиска конструкција

Мерка	Вредност
Чистење на диви депонии	4.000.000
Канти за отпад за секое домаќинство	1.000.000
Уредување на зелени простори	3.000.000
Чистење на цврст градежен отпад	1.000.000
Чистење на речни корита и бари	1.000.000
Подготовка на еколошки проекти	600.000
Миење на патишта и улички	60.000
Високофикасни инвертер клима уреди	5.000.000
Подигање на свеста	300.000

- Средствата потребни за спроведување на оваа програма се утврдени во Буџетот на Општина Кичево за 2025 година,
- Буџет на Северна Република Македонија за 2025 година (преку надлежни министерства),
- Комерцијални трговски друштва, јавни претпријатија, фондови и други правни и

- Заинтересирани партнери за меѓусебна соработка дома и во странство;
- Други извори.

V. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Градоначалникот на Општина Кичево се грижи и обезбедува реализација на оваа програма. Единицата за животна средина ја следи реализацијата на оваа програма, започнува иницијативи, дава мислења и доставува предлози во врска со реализацијата на предвидените цели и активности.

Оваа програма влегува во сила со денот на објавување во „Службен гласник на Општина Кичево“.

**Бр. 08-3237/20
26.12.2024
Кичево**

**Совет на Општина Кичево
Претседател
Скендер Џабири**